

τομή συνεπήγεν ἐξ ἀνάγκης καὶ ὡς εἰκὸς τὴν γνῶσιν τῆς τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος κατασκευῆς εἰς τὴν φυσιολογικὴν καὶ παθολογικὴν του κατὰστασιν· ὁ Πλίνιος μάλιστα ἀναφέρει ῥητῶς περὶ τῆς ἐν Αἰγύπτῳ ἐθιζομένης νεκροσκοπίας, ὅτι δηλαδή οἱ Αἰγύπτιοι ἀνέτεμνον τὰ σώματα μετὰ θάνατον πρὸς ἐξακρίβωσιν τῆς φύσεως τῆς ἀσθενείας ἐν ἣ ἀπέθανεν ὁ νοσῶν. Ἡ παθολογικὴ αὐτὴ ἀνατομία δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἡ μεγαλειτέρα ἀπόδειξις τῆς τότε προόδου τῆς ἱατρικῆς, ἀποκατασταθείσης λογίου καὶ θετικῆς ἐπιστήμης, οὐχὶ δὲ λεξιθήρου θεωρίας ἢ ἀμαθοῦς καὶ τυρλοῦ ἐμπειρισμοῦ.

Ἀνωτέρω ἐμνημόνευσα ἐν παρόδῳ τοῦ ἀπὸ Σεσῶστριος χρονολογουμένου θεραπευτικοῦ ἱερατικοῦ παπύρου τῆς συλλογῆς Πασσαλάκου, ὅστις ἀναφέρει καὶ περικοπὰς ἀρχαιοτέρας τοπογραφικῆς ἀνατομίας ἐκ τῶν πρώτων τῆς Αἰγύπτου δυναστειῶν· ἡ ἀρχὴ τῆς ἀνατομικῆς ταύτης περικοπῆς ἀναφέρει τὰ ἑξῆς, ἅτινα παραθέτω ὡς δεῖγμα ἀνατομικῆς διδασκαλίας, οἷα ὑπῆρχε κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς τρίτης πρὸ Χριστοῦ χιλιετηρίδος. « Τὴν κεφαλὴν διέρχονται 32 » ἀρτηρίαι ἀντλοῦσαι τὸ πνεῦμα ἐκ τοῦ στήθους καὶ » μετοχετεύουσαι αὐτὸ εἰς τὰ ἄκρα ». τὸ τέλος ἔχει ὡς ἀκολουθῶς· « δύο ἀρτηρίαι διήκουσιν ὅπιν » σθεν τοῦ ἀριστεροῦ ὠτός, δι' ὧν ἀνέρχεται τὸ » πνεῦμα τῆς ζωῆς, καὶ δύο ἀρτηρίαι διήκουσιν ὅπιν » πισθεν τοῦ δεξιοῦ ὠτός, δι' ὧν ἀνέρχεται τὸ » πνεῦμα ». (σελ. ις'. γραμμ. 2. 3.)· ἀκολουθεῖ ἡ ἀπαρίθμησις τῶν ἀρτηριῶν τοῦ στήθους, τοῦ λαιμοῦ, τῶν ἄνω καὶ κάτω μελῶν, καὶ ἔπειτα σελίδες γέμουσαι συνταγῶν ἐπὶ διαφόρων τοῦ αἵματος δυσκρασιῶν, ἀπόδειξις, ὅτι ἡ παθολογικὴ ἀνατομία εἶχε φέρει καὶ τότε τοὺς καρπούς της, δίδουσα ὥθησιν εἰς διάπλασιν ἀνατομικοῦ καὶ φυσιολογικοῦ οὗτως εἰπεῖν συστήματος τῆς παθολογίας.—

(Ἐπεται Συνέχεια).

ΝΕΡΟΥΤΣΟΣ.

ΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΕΘΝΕΩΤΟΣ

—οοο—

Καλοῦμαι Δουδά· ἂν δὲ καὶ τὸ ὄνομά μου φαίνεται κοινόν, ὅμως διήγαγον βίον ἀρκετὰ ἑντιμον καὶ μέχρι τινὸς ἑνδοξον. Ἀπέθανον δὲ τὴν 1 Ἀπριλίου 1823. Ἐάν ποτε ὁ ἀναγνώστης μου εὑρεθῇ εἰς τὰ περίχωρα τοῦ μικροῦ χωρίου Δουδά, ἃς προχωρήσῃ πρὸς τὴν μητρόπολιν αὐτοῦ καὶ ἀφοῦ ζητήσῃ τὰ κλειδιά ἀπὸ τὸν ἐκκλησιάρχην ἃς εἰσελθῇ εἰς τὴν ἀριστερὰν πλευρὰν τῆς ἐκκλησίας· δι' ἐνὸς βλέμματος θὰ ἀνακαλύψῃ ὅλα τὰ μνημεῖα τῆς δόξης τῶν Δουδά. Πρῶτον τὸ στασείδιον τὸ ὅποιον κατεῖχε πάντοτε ἡ οἰ-

κογένεια, ἔπειτα τὸν λίθον ὅστις καλύπτει τὸν τάφον πάσης τῆς οἰκογενείας μου καὶ τέλος τὴν θήκην ἣτις περιέχει τὸ λαίψανόν μου. Προσκεκολλημένον εἰς τὸν τοῖχον κατ' ἐνθεῖαν γραμμὴν ἀπὸ τοῦ μέρους ἐνθα συνείθιζα νὰ ἴσταμαι, ὑπάρχει ὡραῖον μνημεῖον ἐκ λευκοῦ μαρμάρου φέρον τὰ οἰκόσημά μου καὶ ἀνάγλυφον γυναικὸς μαρμαρίνης, λουούσης διὰ τῶν δακρύων τῆς ὑδρίας, ἐπιτηδεύοντα γεγλυμμένην καὶ φέρουσαν τὴν ἐξῆς ἐπιγραφὴν·

ΤΗΙ ΜΝΗΜΗΙ

ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΔΥΒΟΥ, ΗΠΟΚΟΜΟΥ
ΘΑΝΟΝΤΟΣ

ΤΗΝ 4 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1823,

ΑΓΑΘΟΥ ΥΙΟΥ, ΑΓΑΘΟΥ ΠΑΤΡΟΣ

ΚΑΙ ΑΓΑΘΟΥ ΣΥΖΥΓΟΥ.

Η ΜΕΝ ΧΡΗΣΤΟΤΗΣ ΤΗΣ ΔΙΔΩΓΗΣ ΚΑΙ
ΤΟ ΑΓΑΣΤΟΝ ΤΟΥ ΗΘΟΥΣ

ΚΑΤΕΣΤΗΣΑΝ ΑΥΤΟΝ ΑΓΑΠΗΤΟΝ

ΤΟΙΣ ΠΟΛΥΑΡΙΘΜΟΙΣ ΦΙΛΟΙΣ,

ΤΟ ΔΕ ΜΝΗΜΕΙΟΝ ΤΟΥΤΟ ΑΝΗΓΕΡΘΗ ΑΥΤῶΙ
ΥΠΟ ΤΗΣ ΑΠΑΡΑΜΥΘΗΤΟΥ ΧΗΡΑΣ.

Ἄ! φίλοι μου ὅσοι ζῆτε σήμερον, μάθετε ὅτι τὸ μνημεῖον τοῦτο ὑπῆρξεν ὁ σκοπὸς ὅλης μου τῆς ζωῆς καὶ ὅτι, διὰ νὰ τύχω αὐτοῦ, εἰργάσθην ἐπὶ τοῦ χαρὰ κτήρος μου ἐργασίαν εἰς τὴν ὁποίαν σπανίως ὑποκύπτουσι καὶ οἱ μέγιστοι φιλόσοφοι. Ἐπροσπάθησα διὰ παντὸς τρόπου νὰ ἀρέσω εἰς τοὺς περὶ ἐμέ· ἦμην πλούσιος· ἡ ἀνάπτυξις τοῦ κιβωτίου μου καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν εἰσοδημάτων μου ὑπερέβχον κατὰ πολὺ, ὡς διατείνονται οἱ ἐξοχώτατοι, τῆς μετωπικῆς ἀναπτύξεως τοῦ κρανίου μου καὶ τοῦ καταλόγου τῶν πνευματικῶν μου κτήσεων. Ἀνέγνωσα ἐπὶ πάντων τῶν τάφων τὰς θωπευτικὰς ταύτας λέξεις· ἀγαθὸς πατήρ, ἀγαθὸς υἱός, ἀγαθὸς σύζυγος· καὶ ἐπεθύμησα νὰ ἴδω ποτὲ τὴν πρὸς ἐμὲ ἀγάπην εἰς μνημεῖον γεγλυμμένην ἐπὶ τοῦ μαρμάρου· ἀλλὰ τοῦτο δὲν με ἤρκει, ἤθελα καὶ ζῶν νὰ εἶμαι δημοτικὸς, νὰ γίνω δὲ δημοτικὸς καὶ μετὰ θάνατον. Αἰώνιον μειδίαμα διέστελλε τὰ ἄκρα τῶν χειλέων μου καὶ κατεπράυνε τὸ τραχὺ τοῦ προσώπου μου· εἶχον γλυκύσματα δὲ ὅλα τὰ παιδία, φιλοφρονήσεις δι' ὅλους τὰς γυναῖκας καὶ φιλικὰς λέξεις δι' ὅλους τοὺς ἀνδρας· ὥστε εἰς τὸν στενὸν κύκλον, τὸν ὅποιον ὠνόμαζα ἐγὼ κόσμον, εἰς τὴν ἰδιαιτέραν μου ὑφήλιον, εἰς τὴν μικράν μου σφαῖραν ἠγαπώμην ἀληθῶς. Εἰς τὰς συνελεύσεις, τῆς ἐπαρχίας, εἰς τὴν φιλόξενον τράπεζάν μου, μετὰ τῶν πτωχῶν τῆς ἐνορίας μου, πάντες ὁμοφώνως ὠμύλουν περὶ τοῦ καλοῦ Δουδά, τοῦ ἀγαθωτάτου Δουδά, τοῦ καλλίστου ἀνθρώπου τοῦ κόσμου, τοῦ ὁποῦ ὅλοι αἱ ἐρωτήσεις ἦσαν εὐμενεῖς, αἱ ἀποκρίσεις εὐπροσήγοροι, τὸ βαλάντιον πάντοτε ἀνοικτὸν καὶ ἡ ὑπομονὴ παραδειγματικὴ, ὅταν φλύαρος

16 15 14 13 12 11 10 9 8 7 6 5 4 3 2 1

32 31 30 29 28 27 26 25 24 23 22 21 20 19 18 17

τις γείτων ἤρχετο νὰ τὸν βασανίσῃ λέγων πράγματα τὰ ὅποια αὐτὸς δὲν ἤθελε ν' ἀκούσῃ. Ἡ δικθῆκη μου ἐγένετο κατὰ τὰς αὐτὰς βάσεις, ἐνεπνεύσθη ὑπὸ τῶν αὐτῶν διαθέσεων. Εἶχον καταστρέψει τὴν υἱεῖάν μου χάριν τῆς γυναικὸς μου, ἥτις ἠγάπα τοὺς χοροὺς καὶ χάριν τῶν φίλων μου, αἱ ὅποιοι ἠγάπων νὰ πίνω· σιν' ἐσπούδαζον τὰς ὁρέξεις αὐτῶν μετὰ προσοχῆς καὶ ἐπιμελείας διὰ νὰ κκνονίσω, κατὰ τὰς ιδέας των, τὴν ἀξίαν τὸ ποσὸν καὶ τὸ εἶδος τῶν δώρων τὰ ὅποια τοῖς ἐκληροδότουν. Καὶ προέβλεπον ὅτι ὧσων τὰ ὀνόματα ἦσαν ἐγκεχαρχμένα ἐπὶ τῆς διαθήκης, αὐτοὶ ἤθελον διατηρήσει ἐφ' ὅρου ζωῆς τὴν μνήμην ἐκείνου τοῦ Διόσκου ὅστις δὲν τοὺς ἐλησμόνησε κατακείμενος εἰς τὴν κλίνην τοῦ θανάτου. Τοὺς ἔβλεπον σύροντας τὰ μανδύλια ὅσας ἐπροφέρετο τὸ ὄνομά μου καὶ ἀναφέροντας ἐμὲ εἰς τὰ τέκνα των ὡς αἰώνιον παράδειγμα γενναιότητος καὶ καλοκάγαθίας.

Ἀλλ' ἠπατώμην καθὼς θέλετε τὸ ἴδει μετ' ὀλίγον· καὶ ἐὰν ἡ ἐπίλοιπος διήγησις φανῇ ὀλιγώτερον πιθανὴ ὧσων μέχρι τοῦδε εἶπον, ὀρκίζομαι εἰς τὴν ψυχὴν μου ὅτι ἡ αὐτὴ ἀλήθεια ἐμπεριέχεται καὶ ἐκεῖ. Εἰς τί θὰ μὲ ἐχρησίμευε νὰ ἀγαπῶμαι μετὰ θάνατον καὶ ν' ἀφήσω μνήμην πλήρη μαγείας καὶ λύπης, ἐὰν δὲν ἦμην μάρτυς τῶν ἔνεκεν ἐμοῦ χυνομένων δακρύων καὶ ἐὰν, ἀφανὴς καὶ ἄγνωστος, σκια μυστηριώδης καὶ κεκαλυμμένη δὲν ἠδυνάμην νὰ ἀπολαύω ἐν ταύτῳ τοὺς εὐτυχοῦντας δι' ἐμὲ καὶ τὴν εὐχαρίστησιν ὅτι δὲν ἤθελον λησμονηθῇ; Δὲν θέλω εἶπει εἰς τοὺς ἀναγνώστας μου ποίους παραδόξους τρόπους μετεχειρίσθην διὰ νὰ ἐκτελέσω τὸν ἀλλόκοτον σκοπὸν μου· φεῦ! εὐχαριστήθην, ἠδυνήθην νὰ ἀναμιχθῶ πρὸς τὸ πλῆθος τὸ ἀκολουθοῦν τὴν κηδεῖάν μου· ἀλλὰ φιλανθρώπως φερόμενος, ὀφείλω νὰ κρύψω ἀπὸ τῶν ὁμοίων μου τοὺς τρόπους τοὺς ὁποίους μετεχειρίσθην ἐπιτυχῶς διὰ νὰ δοκιμάσω αὐτὸ τὸ πείραμα. Ὁ θεὸς φυλάξοι νὰ τὸ διακοινώσω ποτέ· ποτὲ δεῦτερος Διόσκου, ἐπαιρόμενος διὰ τὴν ἀγάπην τὴν ὁποίαν ἐνέπνευσε, ποτὲ δὲν θὰ εὗρῃ εἰς αὐτὰς τὰς σελίδας τὸ ὀλέθριον μυστήριον τὸ ὅποion θὰ τὸν ἐνέδωκεν εἰς τὴν βάσανον τὴν ὁποίαν ὑπέστην.

Διὰ ποίου συνδυασμοῦ, σκοτεινῶς καὶ αἰνιγματωδῶς ἐκτεθειμένου εἰς τὰ μαγικά βιβλία τῆς Ἐβραϊκῆς φάρας· διὰ ποίων ἐπισήμων ἐπικλήσεων· διὰ ποίων ὀλεθρίων συνθηκῶν πρὸς τὰ πνεύματα κατώρθωσα νὰ μάθω τὸ μυστικόν; δὲν τὸ λέγω· δύο ἔτη πρὸ τοῦ θανάτου μου, εἶχον αἰσθανθῇ τὴν περιφλεγῇ ἀνάγκην νὰ ἐπιζήσω εἰς τὸν ἑαυτόν μου καὶ ὀλίγας μόνον ὥρας. Πολλὰ νέα μυθιστορήματα μὲ εἶχον διδάξει ὅτι τὰ θαύματα αὐτά, ἀρκετὰ σπάνια, δὲν δύνανται νὰ καταταχθῶσι μεταξὺ τῶν ἀπολύτων

ἀναγκῶν. Ὁ Φραγκιστῆν, καθὼς λέγει ἡ Κυρία Σχέλεϋ ἐπλασεν ἄνθρωπον ἐντὸς ἀλαμβίκου. Καὶ ὁ ἅγιος Λέων ὁ Γοδουίνειος ἀνανεάζει θαυμασίως τὴν ἀτελεύτητον νεότητά του. Ἐγὼ δὲν ὑπῆγα τόσω μακρὰν· ἤθελον μόνον νὰ ἐπιτηρήσω τὴν ἰδίαν μου κηδεῖαν καὶ χειρατίσω διὰ τοῦ βλέμματος τὰς μελαίνας λοφίαις τῶν νεκροφόρων ἵππων, νὰ θαυμάσω τὴν ἐπικτήθειαν πομπῆν, ν' ἀπαιθμήσω τὰς πενθίμους ἀμάξας καὶ νὰ μάθω ἐκ στήθους τὴν καθιερωθεμένην εἰς τὴν μνήμην μου νεκρολογίαν ὑπὸ τῶν ἐρημερίδων τῆς ἐπαρχίας μου. Ὀφείλω νὰ ὁμολογήσω ὅτι δὲν ἔσχον αὐτὴν τὴν εὐχαρίστησιν, ἀλλὰ μοὶ ἐσυγχωρήθη νὰ ἐπισκερθῶ ἄγνωστος τὰ κτήματά μου, ἕνα μῆνα μετὰ τὸν θάνατόν μου καὶ δέκα ἔτη ἀπὸ τῆς ἐπισκέψεως ταύτης. Αὐτὸ ἐπέτυχεν καὶ δὲν συμβουλεύω εἰς τοὺς ἀγαθοὺς εὐγενεῖς τῶν διαφόρων ἐπαρχιῶν τῆς Ἀγγλίας, τοὺς ὁποίους αἱ γυναῖκες των ἐλάτρευσαν ζῶντας, καὶ οἱ συμπολιταὶ των ἐτίμων καὶ ἐθαύμαζον, δὲν συμβουλεύω ν' ἀκολουθήτωσι τὸ παράδειγμά μου.

Ὀφείλω νὰ εἶπω ὅτι ἡ πρώτη μου ἐπίσκεψις ὑπῆρξεν ἀρκετὰ εὐχάριστος καὶ ὅτι ἡ μετὰ θάνατον ἐρευνά μου ἀπέβη εἰς εὐνοϊκώτατον τῇ φιλοτιμίᾳ μου ἀποτέλεσμα. Ὅταν παρεισέδυν εἰς τὴν ἑπαυλὴν μου εὗρον αὐτὴν πολὺ λυπηρὰν· τὰ παλαιὰ οἰκόσημα τῶν Διόσκου (ἀκινάκης καὶ ὀξὺς τις ὡς πάσσαλος πέλεκυς), ἦσαν ἐσκεπασμένα διὰ μαύρου ὑφάσματος, οὔτε μουσικὴ πλέον, οὔτε συνδαίτορες, οὔτε ἑορταί. Ἐλάβον τὴν εὐχαρίστησιν νὰ εὗρω τὴν χήραν εἰς ἀρμοδιωτάτην κατάστασιν, φοροῦσαν τὸ πένθος κατὰ τὴν τελευταῖον συρμόν καὶ κάλυμμα χηρείας εὐσυνειδῶτως ἄσχημον. Ὅλοι οἱ βόστρυχοι τῆς κόμης τῆς ἦσαν εὐσεβῶς κεκρυμμένοι ὑπὸ τὸ κάλυμμα καὶ μακρὰι πένθιμοι χειρίδες ἐκυμαίνοντο εἰς τὸν ἀέρα· ἐκράτει μανδύλιον ἐκ βατίστης εἰς τὴν δεξιάν καὶ φιάλιον ἀλάτων εἰς τὴν ἀριστεράν καὶ εἶχε τοὺς ὀφθαλμοὺς πλήρεις δακρύων. Εὗρίσκετο μόνη μετὰ τινος κυρίου πένθος φοροῦντος, οὐ τινος ἡ ὁμιλία ἐκοίμισε μετ' ὀλίγον τὴν μετὰ θάνατον ζηλοτυπίαν μου. Ἐπρόκειτο περὶ μνημείου ἀνεγερθησομένου εἰς μνήμην μου, καὶ ὁ κύριος ἐκεῖνος ἦτο ἀρχιτέκτων· ἡ θέσις τῆς γυναικὸς μου ἦτο χαρίεσσα. Ἐκλαίεν ἀφθονώτατα καὶ τὰ δάκρυά της ἔρρέον εἰς τὸ φιάλιον, παριστῶν τὴν ὑδρίαν. Ἡ φωνὴ της ἔτρεμε καὶ τὸ ὄνομά μου διέφρευγε ποῦ καὶ ποῦ διὰ τοῦ πικροτάτου ἀναφυλητοῦ. Ἀλλὰ δὲν ἤργησε νὰ ἐπανέλθῃ εἰς ἑαυτὴν καὶ ῥίψασα τὸ βλέμμα ἐπὶ τοῦ λογαριασμοῦ τοῦ γλύπτου καὶ τοῦ ἀρχιτέκτονος παρετήρησεν εἰς τοῦτον ὅτι ἦτο πολὺ ἀκριβὲς, ἐξήλειψε δύο ἢ τρία κομμάτια τοῦ μνημείου μου, ἐπολέμησε διὰ τὴν τιμὴν τῆς ἐπιγραφῆς καὶ ἐπαζάρευσε ἐπὶ πολὺ τὴν νεοκρικὴν ὑδρίαν.

Τότε εισήλθεν ἡ μοδίστα εἰς τὴν ὁποίαν ἡ σύζυγός μου παρήγγειλεν ἐπανωφόριον ἐκ μαύρου βελούδου, ἔσωθεν δὲ ἐκ λευκίτιδος μηλωτῆς. Ἄ, διανοήθην, αὐτὸ τὸ ἔξοδον εἶναι ἄρκετὰ μέγαλον, ἀλλὰ πρέπει ἡ λύπη τῆς χήρας μου νὰ ᾔηται ζεστὰ ἐνδυμένη.

— Κυρία, εἶπεν, ἡ μοδίστα, εἰάν θέλετε διὰ νὰ διασκεδάσετε νὰ ἰδῆτε ὀλίγον μερικὰ πράγματα τὰ ὅποια ἐτοίμασα διὰ τὸν γάμον τῆς κυρίας Ἰών.

Καὶ ἡ ἐλαφρὰ χεὶρ τῆς ἐμπόρου ἐξήπλωσεν ἐπὶ μέλανος μαρμάρου δὲν εἰξεύρω πόσας βλάβοντας, πετρερὰ, μεταξωτὰ κοσμήματα, τὰ ὅποια ἡ σύζυγός μου εἶδε χωρὶς νὰ προσέχη καὶ μόνον διὰ νὰ ἰδῇ. Ἀνεστὲναζεν ἐνίοτε ὡς ἂν ἡ λύπη μόνη τὴν κατείχε.

— Ἀχ! ἀνέκραξε τέλος, εἰξεύρεις ὅτι δὲν εἴμπορῶ νὰ φορέσω τίποτε ἀπὸ αὐτά.

Καὶ ἐξεβράγη ἐκ νέου εἰς οἰμωγὰς καλύψασα τὸ πρόσωπον διὰ τοῦ μανδυλίου. Ὡ! εὐτυχέστατε πάντων τῶν ἀποθανόντων συζύγων! εἰς ἐμὲ, εἰς ἐμὲ μόνον ἀπετείνετο ἡ τρυφερά καὶ σπαραξικάρδιος ἐνθύμησις. Καταλείπων λοιπὸν τὴν ἐπαυλιν εὐχαριστημένος διὰ τὴν ἐρευναν, ἀπῆντησα εἰς τὴν μεγάλην αἰθούσαν ὑπηρέτριαν καὶ γέροντα ὑπηρέτην τοὺς ὁποίους πάντοτε ἐπροστάτευσα, ὁμιλοῦντας περὶ ἐμοῦ μετὰ πολλοῦ σεβασμοῦ καὶ κλαίοντας πικρῶς. Ἐπεινα τὸ οὖς μου διὰ ν' ἀκούσω τί ἔλεγον ἡ κυρία τῶν τοῦς ἀπέλυε. Βέβαια, εἶπον κατ' ἐμαυτὸν, ἀνοίγονται αἱ πληγαὶ τὰς ὁποίας ἐπροξένησεν ὁ θάνατός μου εἰς τὴν ταλαίπωρον γυναῖκά μου ὅταν βλέπη τοὺς δύο αὐτοὺς ἀνθρώπους. Ἐν τούτοις διήλθον ἀφανῆς παρὰ τὸν οἰκίσκον τοῦ σκύλου μου καὶ αὐτὸς ὑλάκτησε κλαυθμηρῶς. Ὁ ἵππος μου, δεδεμένος ἐν τῷ σταύλῳ, ἔθραυσε τὸν ρυτῆρά του καὶ ἐξῆλθε χρεμετίζων. Πάντα εἶχον παράδοξον φυσιογνωμίαν. Ἐόλεπες φανερά ὅτι ὁ κύριος ἔλλειπε. Τὸ ὠρολόγιον τοῦ γραφείου μου δὲν εἶχε χορδισθῇ· εἶχον ἀναστρέψει τὴν εἰκόνα μου, ἥτις τώρα ἔόλεπε τὸν τοῖχον. Συνεκινήθην λοιπὸν ὑπὸ τῆς εὐαισθησίας τῆς χήρας μου, μὴ δυναμένης πλέον νὰ ἰδῇ ὅ,τι με ἐνθύμιζεν εἰς αὐτήν· καὶ ἡ τεθλιμμένη μου σκιά ἐπαρηγορεῖτο. Ἀχ! ἀνέκραξα, Ἀντώνιε Δουβουά, ἀγαπᾶσαι ἀκόμη!

Παρὰ τὴν εἰσοδὸν τοῦ κήπου τὰ παιδία τοῦ χωρίου ἐπαιζόν βώλους. Δὲν ἠπόρησα δὲ διότι τὰ παιδία πρέπει νὰ παίζουν. Αὐτὰ εἶναι ἄξια νὰ χοροπηδοῦν ἀνηλεῶς καὶ ἄνευ τύψεως συνειδήσεως ἐν ᾧ ἀκολουθοῦν τὸ λαιψανὸν τῆς μάμμης τῶν. Ἐπειτα εἶναι ἀνάγκη φιλοσοφίας καὶ ὁ κόσμος θὰ διετηρεῖτο τάχα ἐάν ἡ παιδικὴ ἡλικία ἠσθάνετο τόσον ὥστε νὰ συμμετέχη πάσης λύπης τοῦ ἀνθρωπίνου βίου; ὁ κρεοπώλης ἴστατο μ' ἐσταυρωμένους χεῖρας εἰς τὸ κατώφλιον τῆς θύρας του· διήλθε δὲ παρ' αὐτὸν ὁ ἄρτοποιός.

— Καλ' ἡμέρα Ἀλὸν, εἶπεν ὁ κρεοπώλης εἰς τὸν

ἄρτοποιόν, δὲν ἔχομεν πολλὴν ἐργασίαν, τί λέγεις;

Ὡ! διόλου, ἀπεκρίθη ὁ ἄρτοποιός, ἀφ' οὗτου ἀπέθανεν ὁ καλὸς Κ. Δουβουά, δὲν ἔχομεν ἑορτὰς εἰς τὴν ἐπαυλιν καὶ τὸ ἐμπόριον δὲν προχωρεῖ.

Ὅλα αὐτὰ καλὰ καὶ ἅγια, εἶπα κατ' ἐμαυτὸν, ἀλλὰ τί εἶναι γραμμένον εἰς ἐκεῖνον τὸν τρίχον διὰ κιμωλίας; « Ζήτω ὁ Δουβουά ». Ἐνθυμοῦμαι, ὅτε ἐξελέχθην βουλευτῆς ὅλοι οἱ τοῖχοι τοῦ χωρίου ἦσαν κεκαλυμμένοι ὑπὸ τῆς δημοτικῆς αὐτῆς κραυγῆς. Ἀἱ, ταλαίπωρά μου τέκνα, ἡ ἀγάπησας δὲν με ἔκαμε νὰ ζήσω. Ἀλλ' ἰδοὺ ἄλλα γράμματα νεώτερα, « Ζήτω ὁ Κλούης! ». Αὐτὸς ὁ Κ. Κλούης, ὁ ἄρπαξ τῆς δημοτικότητός μου, πρέπει νὰ ᾔηται ὁ πολιτικός μου διάδοχος. Βεβαίως καθὼς ἐγὼ θὰ ἐξεπάτωσε μερικὸς πίθους ζύθου διὰ νὰ ἀποκτήσῃ τὴν τόσῳ ποθητὴν δημοτικότητα καὶ νὰ ἔλθῃ νὰ χασμαῖται ἐν Οὐεστμινστέρη. Μοὶ ἐπῆλθον δύο τρεῖς σκέψεις μᾶλλον φιλοσοφικαὶ ἢ διασκεδαστικαί, περὶ τοῦ αἰωνίου τροχοῦ ὅστις παρασύρει καὶ κατασυντρίβει ἡμᾶς. Ἐπειτα ὑπῆγα νὰ κοιμηθῶ ἥσυχος δέκα ἔτη ὑπὸ τὰς μεγάλας πλάκας τῆς ἐνοριακῆς ἐκκλησίας πλησιέστατα εἰς τὸν τόπον ὅπου ἔμελλε νὰ ἐγερθῇ τὸ ἐκ λευκοῦ μαρμάρου μνημῆμά μου.

Δέκα ἔτη! τί ὀλίγον δι' ἐκεῖνον ὅστις βλέπει ὀπίσθεν του. Ὅποῖος αἰὼν διὰ τὸν ῥίπτοντα τὸ βλέμμα εἰς τὸ μέλλον! Δὲν φαίνεται ὅτι κίνδυνός τις ὅστις μόνον μετὰ δέκα ἔτη ἀπειλεῖ ἡμᾶς δὲν θέλει ποτὲ ἐπιπέσει καθ' ἡμῶν! πόσον ταχέως ὅμως φεύγουσι τὰ δέκα ταῦτα ἔτη. Ὁ δεκαετὴς μαθητὴς ὁ παίζων μὲ μᾶστιγα καὶ σβύρον, εἰκοσαετὴς εἶναι ἐραστὴς γυναικός· τοῦ ἀνδρὸς λευκαίνεται ἐντὸς δέκα ἐτῶν τὸ φαλακρὸν μέτωπον, καὶ οἱ γέροντες, καὶ ὅσοι ἐξ αὐτῶν διατηροῦν τὴν εὐθυμίαν καὶ τὴν χαρὰν τῆς νεότητος, ποῦ θὰ ᾔηται μετὰ δέκα ἔτη;

Ἀλλ' ἐν τούτοις ἐτοιμάζομαι πάλιν νὰ ἐξέλθω τοῦ πενθίμου ἀναχωρητηρίου μου· εἶναι ἡ δευτέρα καὶ τελευταία ἐκδρομὴ ἥτις μοὶ συγχωρεῖται. Πάντοτε ἀφανῆς, προβαίνω καὶ φθάνω μετ' ὀλίγον εἰς τὰς πύλας τοῦ ἀρχαίου μου κτήματος. Ποῦ εἶναι ὁ δωρικὸς οἰκίσκος, ὁ ὑπὸ τοῦ πατρός μου κτισθεὶς καὶ τὸν ὅποιον ἐθεώρουν ὡς θαῦμα ἀρχιτεκτονικῆς; ἀντ' αὐτοῦ εἶδον εἶδος καλύβης ἡμιγοθικῆς ἐκτισμένης διὰ ξύλων στραβῶν φερόντων τὸν φλοιὸν αὐτῶν, ἐχαύσης ἐπὶ τῆς κορυφῆς ἀθλίας ἐπάλλξεις ἐκ ξύλου καὶ φωτιζομένης δι' ὑαλίων διαφόρων χρωμάτων. Καλύβη εἶναι ἡ ἐκκλησίδιον; ἀγνοῶ. Μόλις τὸ κτίριον ἔχει ὀρθὰς γωνίας καὶ, ἅς τὸ εἶπω ἐν παρόδῳ, εἰάν οἱ ζῶντες κτίζουν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον δὲν τοὺς συγχαίρω διὰ τὴν ἀρχιτεκτονικὴν τῶν αἰσθησιν. Ἀλλως ὅλα ἦσαν μετελλαγμένα· οὐδὲν ἐγνώριζα ἐκ τῶν περὶ ἐμέ. Ὁ εἰς τὴν οἰκίαν μου ἄγων δρομίσκος μετεβλήθη εἰς ὑπόγειόν τινα καὶ σχολιὰν ὁδόν. Τὰ ἀρχαῖα

δένδρα κατερρίφθησαν καὶ νέα ἐφυτεύθησαν. Οἱ λίμναι ἐχώσθησαν, οἱ τεχνητοὶ χεῖμαρροι ἤρριζον εἰς τὸ σκότος. Ὁ ναῖσκος τὸν ὁποῖον εἶχον ἀφιερωμένον εἰς τὴν φιλίαν καὶ περὶ οὗ μὲ σενέχαιρον ὅλοι οἱ φίλοι μου κατεστράφη ἐκ θεμελίων, καὶ ἄλλο ἱερὸν ἐστολισμένον δι' ἀραβικῶν κοσμημάτων μεμιγμένων πρὸς κινεζικὰ ἔφερεν ἐπὶ τοῦ θόλου ἀγαλμάτιον τοῦ Ἐρωτος ἐκ λευκοῦ μαρμάρου.

« Πάλιν περὶ ἐμοῦ ἐσκέφθη, ἀνέκραζα· οἱ ἔρωτες ἡμῶν ἀφῆκαν τόσῳ βαθύ ἔχνος, ὥστε δὲν δύνανται νὰ λησμονηθῶσι· ἀλλ' ἄς προχωρήσωμεν. Ὁ κῆπος εἶναι ἄνω κάτω καὶ μύλις μετὰ κόπου δὲν χάνομαι. Ἄ! πόσος θόρυβος εἰς τὴν θύραν, πόσοι ὑπηρέται με στολὴν, πόσαι ἄμαρξαι εἰς τὴν μεγάλην αὐλὴν καὶ φῶτα ἐκχυνόμενα ἀπὸ τῆς ἀντικαμάρας ἐπὶ τῶν δένδρων τοῦ κήπου. Εἶναι βεβαίως μέγα γέῦμα· τόσῳ καλλίτερον ἢ ἡ χήρα μου ἔχει δίκαιον νὰ συναθροίσῃ ἐδῶ τοὺς παλαιούς μου φίλους καὶ δὲν ἀμφισβῆλλω ὅτι τὸ ὄνομά μου θὰ προφέρεται συχνὰ εἰς τὴν συνάθροισιν ταύτην. »

Ταῦτα εἰπὼν, εἰσῆλθα εἰς τὰ δωμάτια. Ὅποια πολυτέλεια! ὅλα τὰ ἐπιπλά τοῦ παλαιοῦ καιροῦ ἐγένοντο ἄφαντα. τὰ πολυτιμότερα ξύλα καὶ ἡ πλουσιωτέρα ψηφοθετικὴ ξυλουργία ἀντεκατέστησαν τὴν δρῦν καὶ τὸ μαώνιον. Ἡ αἶθουσα τοῦ γεύματος ἔδειξεν εἰς τὰ ὀρματὰ μου λαμπρὰν θέαν· μετὰ τῶν συνδαιτυμόνων παρετήρησα τὴν χήραν μου μειδιδῶσαν, χαρίζουσαν, φιλόφρονα, ἐστολισμένην μὲ δάσας κυμαινόμενον κορδουλῶν χρώματος ἀμαράντου καὶ ὁποῖαι τῇ ἡρμοζον πολὺ. Ἐγῆρασε μὲν ὀλίγον ἀλλὰ διατηρεῖται ἀκόμη πολὺ καλὰ καὶ φέρει μεγαλοπρεπῆ εὐσαρκίαν. Ἀντικρὺ αὐτῆς, ὁ Κ. Ρόπερ, ὁ γείτων μου προέδρευε τῆς τραπέζης· ὁ πατήρ τοῦ Οὐίλλιαμ Ρόπερ καὶ ἡ μήτηρ του οἱ ὁποῖοι ἐφύλαττον ἀκόμη τοὺς συρμούς τοῦ 1789, ἦσαν μετὰ τῶν συνδαιτῶρων· δὲν ἔβλεπα παρ' ἀνθρώπους τοὺς ὁποῖους ἠγάπησα καὶ οἱ ὁποῖοι μὲ ἠγάπησαν καὶ ἐπεδοκίμαζον τὴν ἐκλογὴν τῆς συντροφῆς μου. Μ' ἐφάνη μόνον ὅτι ὁ ἀρχαῖός μου φίλος Ρόπερ ἔπρεπε νὰ πῇ εἰς τὴν μνήμην μου. Ἀλλ' εἰς τὸ ὀπωρικὸν ἐξέστην μάλιστα ἀκούων τὸν Κ. Ρόπερ μεταχειριζόμενον τὴν Κ. Δουβουά μετὰ οἰκειότητος σχεδὸν ἐντελοῦς· ἐσκεπτόμην δ' ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου ὅτε ἡ χήρα μου ὑψώσασα τὴν φωνήν·

— Ἰωάννη, εἶπε, φέρε τὰ παιδία.

Ποῖα παιδία; ἀφοῦ ποτὲ δὲν εἶχα. Πρὶν δ' ἢ παρῆλθωσι δύο λεπτά ἤκούσθησαν τρέχοντα εἰς τὴν εἴσοδον καὶ εἰσέβαλον εἰς τὴν αἶθουσαν τέσσαρα ἢ πέντε παιδία πλέον γελαστά, δροσερώτερα, λαμπρότερα καὶ εὐθυμότερα ἀλλήλων καὶ τῶν ὁποίων τὰ δύο πρωτότοκα ἐκάθην ἐπὶ τῶν γονάτων τοῦ Κ. Ρόπερ ὧ! ἔκτοτε εὐκόλῳ ἦτο νὰ ἐννοήσω. Ὁ πάππος Κ. Οὐίλλιαμ

αμ. Ρόπερ ὡς ἂν ἤθελε νὰ μὲ καταπέσῃ ἔπειν εἰς τὴν ὑγείαν τοῦ Κ. καὶ τῆς Κ. Ρόπερ καὶ ἔμαθον ὅτι ἡ πένθιμός μου Ὀδύσσεια κατήντησε νὰ μὲ καταστήσῃ μάρτυρα τῶν συζυγικῶν ἀγαλλιάσεων τῆς χήρας καὶ τοῦ διαδόχου μου.

— Ποῖαν ἡμέραν ἐγεννήθης, ἠρώτησεν ὁ πενθερὸς τὴν Κ. Ρόπερ;

— Τὴν 15 Ἰουνίου ἀπεκρίθη. Ὁ πρωτὸς μου σύζυγος ποτὲ δὲν ἐώρταζε τὰ γεννέθλιά μου καὶ ἐνόσω ἐξῆ τὸ ἐξεσυνείθισα.

— Ὁμολογητέον, ἐπανέλαβεν ὁ νέος ἰδιοκτήτης, τῆς οἰκίας, τῆς γυναικὸς, τοῦ κτήματός μου καὶ ὅλων τῶν παραρτημάτων καὶ παρακολουθημάτων, ὅτι ὁ ταλαίπωρος Δουβουά εἶχε παραδόξους μανίας.

— Ἄ! ἀνέκραξεν ἡ γυνὴ μου. δὲν εἴμεθα τέλειοι καὶ δὲν εὐρίσκει τις καθ' ἡμέραν τὸν ὁμοῖόν σου Κύριε Ρόπερ.

Μετὰ τὴν φιλοφροσύνην ταύτην καὶ λαβοῦσα εἰς ἀνταμοιβὴν τοῦ ὥραίου λόγου χάριεν μειδίωμα τοῦ νέου ἀνδρός τῆς ἐξῆλθε τοῦ ἐστιατορίου.

— Ἐπειδὴ ὁμιλοῦμεν περὶ Δουβουά, εἶπεν ὁ γέρων Ρόπερ, πόσον παραδόξους ιδέας εἶχεν αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος! Ἡ ἐπαυλις καὶ τὰ κτήματά του ἔχαναν εἰς τὰς χεῖράς του ὅλην τὴν ἀξίαν.

— Τῷ ὄντι, εἶπε φίλος τις τῆς ζωγραφικῆς εἰς τὸν ὁποῖον εἶχον κληροδοτήσει ὥραιότατους ἰταλικοὺς πίνακας· ἂν καὶ εἶχεν ἀρίστως διαθέσεις ὁ Δουβουά δὲν εἶχε πάντοτε τὸν κοινὸν νοῦν.

— Ὁ δυστυχὴς ἐξηκολούθησε τρίτος, ἦτο ἀγαθὸς ἄνθρωπος καὶ ἐπεθύμει πολὺ νὰ ἀρέσῃ εἰς τοὺς ἄλλους, ἀλλὰ δὲν ἤξεύρω διὰ τί ἐστενοχωρεῖτό τις εἰς αὐτοῦ.

Αὐτὸς ἐγευματίζεν εἰς τὴν τράπεζάν μου τρεῖς τῆς ἐβδομάδος.

— Καλλίστη καρδίᾳ, καλὴ διάθεσις, καθὼς λέγετα, ἀνέκραξέ τις παλαιός μου συμμαθητὴς λαμβάνων ταμβάκον ἐκ χρυσῆς ταμβακοθήκης τὴν ὁποῖαν τῷ ἐχάρισα διὰ τῆς διαθήκης μου· ἀλλὰ κρίμα, διότι, καὶ σὰς παρακαλῶ μὴ τὸ διακοινώσετε, ἦτο πολὺ ὀχληρὸς.

ὧ! μετὰ θάνατον περιέργεια, ποῦ μὲ ἔφερες! μετὰ δέκα ἐτῶν ληθαργικὸν ὕπνον, ἤλπιζα, ὁ ἀνόητος, νὰ εὕρω τὴν θέσιν μου κενὴν ἀκόμη καὶ πάσας τὰς καρδίας πλήρεις τῆς μνήμης μου! Μὲ ἦλθεν ἄρεξις νὰ ἐπισκεφθῶ καὶ τὸ ἐπάνω πάτωμα καὶ εὗρον ὥραϊα περιβεβλημένην μετὰ χρυσῶν κοσμημάτων τὴν εἰκόνα τοῦ Ἰωάννου Ρόπερ· ἡ δ' ἐδική μου ἀνεπαύετο μελαγχολικῶς εἰς τὴν σοφίταν ὅπου τὰ παιδία, πρὸ ὀλίγου ἀνακαλύψαντα αὐτήν, κατετρύπων διὰ τῶν σπυθίων τῶν ἀμφοτέρους τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ ὑπ' αὐτῶν ἐπικαλουμένου κακοῦ ἀνθρώπου· καλοῖ μου φίλοι μὴ σὰς κατέβη ποτὲ νὰ ἐπανέλθῃτε εἰς τὸν κό-

σμον ὅταν ἀποθάνετε. Συγχωρήσατέ με νὰ σᾶς κληροδοτήσω τὴν γνώμην ταύτην τὸ μόνον πολύτιμον πρᾶγμα τὸ ὁποῖον εἰμὶ πορὶ νὰ σᾶς ἀφήσω.

(New Monthly Magazine).

Σ.

Π Ε Ρ Ι

ΤΗΣ ΑΝΑΣΚΑΦΗΣ ΤΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ.

—οοο—

Πρὸς τὸν Κύριον Ἐκδότην τῆς Πανδώρας.

Ἐν τινι τῶν τελευταίων φύλλων τῆς Αὐγῆς ἀνέγνωνα πληροφορίας τινὰς περὶ τῆς ἀνασκαφῆς τοῦ Διονυσιακοῦ Θεάτρου, ἃς ὁ ἀρθρογράφος λέγει ὅτι ἔλαβε παρ' ἐμοῦ, λησμονήσας ὅτι ἀντέγραψεν αὐτὰς αὐτολεξεί ἐκ τοῦ 292 φυλλαδίου τῆς Πανδώρας. Καὶ οὐ μόνον δὲν τῷ ἔδωκα ἐγὼ τὰς πληροφορίας ταύτας, ἀλλ' ἐν αὐταῖς εὗρισκω καὶ τι τὸ μὴ ὀρθῶς ἔχον, περὶ οὗ φρονῶ δίκαιον νὰ εἰπῶ τινὰς λέξεις. Ἐν τῷ ἀρθριδίῳ ἐκείνῳ ἐκφράζεται ἡ ὑπόνοια ὅτι ἡ ἀνασκαφή τοῦ Θεάτρου ἀνεβλήθη μέχρι τῆς ἐλευσεως τοῦ Κ. Στράκ δι' ἀσύγγνωστον ὀλιγωρίαν τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας. Ἡ ὑπόνοια αὕτη εἶναι ἐντελῶς ἄδικος(*).

Κατὰ τὸ 1838 ἔτος, ἡ πρὸ ἐνὸς ἔτους συστάσα ἀρχαιολογικὴ ἑταιρία ἀπεφάσισε ν' ἀνασκάψῃ τὸ Θεάτρον, καὶ τὴν ἐργασίαν ταύτην ἀνέθηκεν εἰς τὸν Γεν. ἔφορον τῶν ἀρχαιοτήτων Κ. Πιττάκην. Ἀλλ' ἔνεκα ἀχρηματίας ἠναγκάσθη ν' ἀναστείλῃ ἐπὶ τινὰ καιρὸν τὰς ἐργασίας, αἵτινες ἤρξαντο μόνον κατὰ τὸ ἔτος 1840· ἀλλ' ἀμέσως πάλιν διεκόπησαν, διότι πολίτης τις ἠγείρεν ἀξιώσεις ἰδιοκτησίας ἐπὶ τοῦ ἀγροῦ ὃν ἀπετέλεσαν τὰ ἐπὶ τοῦ Θεάτρου σωρευθέντα χωματά. Ἡ ἑταιρία ἀπεφάσισε τότε τὴν ἀγορὰν τοῦ γηπέδου, καὶ ὁ Κ. ἔφορος τῶν ἀρχαιοτήτων τῇ ἐγνωστοποίησεν ὅτι ἡ ἀγορὰ αὕτη ἐξετελέσθη. Τότε ὁ

Κ. ἔφορος τῶν ἀρχαιοτήτων ἤρχισε τὴν ἀνασκαφὴν κατὰ διαφόρους διευθύνσεις, ἀλλὰ, κατὰ σύμπτωσιν εἰς μέρη καθ' ἃ τὰ ἐδῶλια εὗρέθησαν παντελῶς κατεστραμμένα· ὥστε περιήλθεν εἰς τὴν λυπηρὰν βεβαιότητα ὅτι τὸ ἔδαφος τοῦ ἀρχαίου θεάτρου δὲν ὑπῆρχε πλέον, καὶ τόσῳ μᾶλλον ἐγκατέλιπε τὰς περαιτέρω ἐργασίας, καθ' ὅσον αὐταί, τοῦλάχιστον ἀμφιβόλου οὔσαι ἀποτελέσματος, ὡς ἐκ τῶν προηγουμένων, θ' ἀπήλθουν καὶ δαπάναις ἀνωτέρας τῶν τότε δυνάμεων τῆς ἑταιρίας, ἀν' ἐγένοντο εἰς μείζον βάθος. Πρὸ δύο ἐτῶν ὁμῶς αὐθις ἡ ἑταιρία ἔστρεψε τὴν προσοχὴν αὐτῆς πρὸς τὸ θέατρον, καὶ ἀνέσκαψε καὶ ἐκάθηρε τὰ ἀνώτατα αὐτοῦ ἐν τῷ βράχῳ λελαξευμένα ἐδῶλια. Πρὸς κύρωσιν τούτων, ἀντιγράφῳ ἐνταῦθα ἀποσπάσματα τῶν πρακτικῶν τῶν ἐτῶν 1838, 1840 καὶ 1841.

α) « Κάτω τῆς Ἀκροπόλεως, πρὸς τὸ μεσημβρινὸν αὐτῆς μέρος, κεῖται τοῦ Βάκχου τὸ θέατρον. Ἐκεῖθεν ἀνέβρουέ ποτε ἐναρμόνιον ποιήσεως νᾶμα, γοητεῦον μὲν τὴν τότε γνωστὴν οἰκουμένην, ἐμπνεῦσαν δὲ δι' ὧλων τῶν αἰώνων, καὶ ἐμπνέον μέχρι τῆς σήμερον πᾶσαν ψυχὴν ἀξίαν νὰ ἐμπνευσθῇ. Ἐκεῖ ἐνηγάλλετο ἡ Μοῦσα τοῦ Αἰσχύλου, τοῦ Σοφοκλέους, καὶ τοῦ περιπαθοῦς Εὐριπίδου, καὶ ἐκεῖθεν ὁ δριμύς Ἀριστοφάνης ἐδάμαζε καὶ ἐχαλιναγώγει τὸν ἀκάθεκτον δῆμον τῶν Ἀθηναίων, ὡς θαρρᾶλέος ἵππεὺς ἵππον ἄγριον. Τὸ θέατρον τοῦτο, τὸν κλασικὸν τοῦτον τῆς μεγαλοφυΐας ναὸν, ἐφ' οὗ σήμερον ὁ ἀγροτικὸς βοῦς σύρει ἀκαταζήτητῶς τὸ ἄροτρον, ἀπεφάσισεν ἡ Ἐφορεία ν' ἀνασκάψῃ καὶ ν' ἀποδώσῃ ἐν ὀνόματι τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας εἰς τὴν εὐγνωμοσύνην τῶν γενεῶν, καὶ εἰς τοῦ κόσμου τὸν σεβασμὸν. Αἱ ἐργασίαι ἀναβληθεῖσαι ἐπὶ τι δι' ἑλλειψιν χρηματικῶν μέσων, ἀνετέθησαν εἰς τὸν Κύριον ἔφορον τοῦ κεντρικοῦ Μουσείου, ἀπὸ τοῦ ὁποῖου τὸν περὶ τὰ καλὰ φιλόπατρυν ζῆλον ἀπεκδέχεται ἡ Ἑταιρία τὴν ταχεῖαν αὐτῶν ἐκπεραίωσιν. » (Ἔτος 1838, σελ. 34.)

β) « Ἡ Ἐφορεία, ὡς ἀνηγγέλθη εἰς τὴν προπαραελθοῦσαν συνεδρίαν, ἐπεχειρίσθη τὴν ἀνασκαφὴν τοῦ περιδόξου ναοῦ τῆς ἀνθρωπίνης εὐφυΐας, τοῦ θεάτρου τοῦ Βάκχου. Ἀλλὰ μετὰ μικρὰν πρόοδον εἰς τὰς ἐργασίας τῆς ἠναγκάσθη ἐξ αἰτίας ἰδιωτικῶν ἀπαιτήσεων ἐπὶ τοῦ ἐδάφους αὐτοῦ, καὶ τινων ἄλλων δυσκολιῶν ἀνεξαρτήτων ἀπὸ τὴν θέλησίν της, νὰ τὰς ἀναβάλῃ εἰς ἀόριστον μέλλον. Ἀλλὰ τὸ ἔδαφος τοῦτο, τὸ εἰς τὴν ἱστορίαν μόνον ἀνῆκον, ὅπου ἐπὶ αἰῶνας ἐκαλλιεργήθησαν οἱ γλυκύτεροι καρποὶ τῶν Μουσῶν, ἠγοράσθη ἤδη ἀπὸ τὸν ἰδιοκτήτην, ὅστις ἐκαλλιέργει ἐπ' αὐτοῦ τὸν ῥωπικὸν σπόρον τῆς Δήμητρος, καὶ εἰς τὴν ἀνασκαφὴν τοῦ δὲν ἀντίκειται οὐδὲν ἐμπόδιον πλέον. » (Ἔτος 1840, σελ. 88.)

γ) « Καὶ εἰς προηγουμένας συνεδριάσεις ἐγένετο ἡ ἡλὸρος περὶ τῶν προσπαθειῶν τῆς Ἑταιρίας ἡ τὰ ἀνα-

(*) Πάντες γινώσκουσιν ὅτι οἱ δύο ἐκ τῶν κυριωτέρων συντακτῶν τῆς Πανδώρας διεκήρυξαν ἔτι παντὸς ἀρθρου μὴ φέρωντος τὸ ὄνομα αὐτῶν ὁπογεγραμμένον ἢ τοῦλάχιστον τὰ ἀρχικὰ αὐτῶν στοιχεῖα, δὲν φέρουσιν αὐτοὶ τὴν εὐθύνην. Λέγομεν δὲ καὶ ἡμεῖς ἐνταῦθα ἐπὶ τοῦ τοσοῦτο συγκινήσαντός τινος ἀρθριδίου ὅτι οὐκ ἔχον γνώσιν εἶχεν ὁ ὑπαγορευσας (!) αὐτὸ εἰς τὴν Αὐγὴν Κύριος Πραγματῆς πρὶν ἢ ἐκδοθῇ τὸ φυλλάδιον· ἐπὶ δ' ἐγράφη αὐτὸ ὑπ' ἀνθρώπου οὐδεμίαν εἰς θαθείας ἀρχαιολογικὰς γνώσεις ἀξίωσιν ἔχοντος, λυπούμενου δὲ ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ δόξα ἀφίπταται ἀφ' ἡμῶν πρὸς τοὺς ξένους, εἰ μὴ δι' ἀσύγνωστον ὀλιγωρίαν (διότι ἐπέισθημεν πλέον ὅτι δὲν ὑπῆρξεν ὀλιγωρία) τοῦλάχιστον δι' ἑλλειψιν χρημάτων, ὡς λέγει τὸ ἀθῶον ἀρθριδίον,